

Wszechmoc i łaska

Tadeusz Witkowski

Oba tytułowe słowa oddają chyba w miarę dobrze swoistość przekonań religijnych demonstrowanych w chrześcijańskich hymnach, które w Stanach Zjednoczonych śpiewane są od lat zarówno w kościołach protestanckich jak i katolickich. Dwie z tych pieśni postanowiłem przybliżyć polskiemu czytelnikowi i potencjalnym wykonawcom z prostego powodu: nie zdomowiły się one, jak dotąd w polskiej kulturze religijnej. Nie znaczy to, że nigdy nie próbowano przetłumaczyć je na polski. Owszem, próbowano, ale teksty dotychczasowych przekładów trudno uznać za udane i nadające się do śpiewu. Cóż, angielskojęzyczną frazę poetycką niezwykle trudno jest przełożyć na język ze stałym akcentem paroksytonicznym w taki sposób, by zachowały się rytm i piękno melodii. Jedyną możliwością zachowania ducha pierwowzoru jest w takich sytuacjach rezygnacja z dosłowności.

Pierwsza z pieśni, po którą sięgnąłem, „How Great Thou Art”, nagrana została przez wielu słynnych piosenkarzy. W latach dwudziestych minionego stulecia w polskich środowiskach protestanckich co najmniej dwukrotnie pokuszono się o dosłowny przekład. Efekty były raczej żenujące, gdyż wychodziły dziwolągi językowe w rodzaju „Jak wielkimś Ty”.

Drugi hymn, „Amazing Grace”, jest prostym, ale bardzo zgrabnym wyznaniem protestanckiej wiary w moc łaski Bożej. Jego autorem jest człowiek, którego życie było w połowie pasmem upokorzeń. John Newton (1725–1807) służył najpierw w królewskiej marynarce wojennej, ale po nieudanej próbie ucieczki został zdegradowany i publicznie upokorzony. Później pływał na statku biorącym udział w handlu niewolnikami. W końcu został duchownym anglikańskim i działał na rzecz zniesienia niewolnictwa. Znalazłem na YouTube jakieś wykonanie po polsku, niestety, w przekładzie niezbyt lotnym. Ocenę mojej przymiarki pozostawiam fachowcom.

Dla przypomnienia i możliwości porównania załączam w pierwszej kolejności oryginały i linki do dwóch ciekawych nagrań video w wykonaniu znanych piosenkarzy. (Uwaga! Mogą pojawić się reklamy, które należy przeczekać lub wyłączyć klikając w napis „Skip ads”).

How Great Thou Art

Stuart K. Hine Version

https://youtu.be/Yf6C0L_7-CA?si=wYea6xcXUq2c57cJ

Oh Lord, my God, when I in awesome wonder
Consider all the worlds Thy hands have made,
I see the stars, I hear the mighty thunder
Thy pow(e)r throughout the universe displayed;

Refrain:

Then sings my soul, my Savior God to Thee,
How great Thou art! How great Thou art!
Then sings my soul, my Savior God to Thee,
How great Thou art! How great Thou art!

When through the woods, and forest glades I wander,
I hear the birds sing sweetly in the trees.
When I look down from lofty mountain grandeur
And see the brook, and feel the gentle breeze;

Refrain:

Then sings my soul, my Savior God to Thee...

But when I think that God, His Son not sparing,
Sent Him to die, I scarce can take it in,
That on the cross my burden gladly bearing
He bled and died to take away my sin;

Refrain:

Then sings my soul, my Savior God to Thee...

When Christ shall come with shouts of acclamation,
And take me home, what joy shall fill my heart!
Then I shall bow in humble adoration,
And then proclaim, "My God, how great Thou art!"

Refrain:

Then sings my soul, my Savior God to Thee...

Jak wielki jesteś

Przekład i prawa autorskie:

Tadeusz Witkowski

Kiedy z podziwem patrzę, wielki Boże,
Na świat stworzony władnym słowem Twym;
Gdy widok gwiazd, piorunów głos w przestworzach
Odsłania dzieło Twe i Ciebie w nim —

Refren:

To moja dusza w hołdzie śpiewa Ci,
Wszak jesteś wielki, Zbawco mój!
To moja dusza śpiewem Ciebie czci,
Bo wielki jest majestat Twój.

Gdy czuję w sobie wartki upływ czasu,
Gdy wraca zieleń na korony drzew,
Gdy włóczę się gdzieś po bezdrożach lasów
I słyszę wokół ptaków słodki śpiew —

Refren:

To moja dusza w hołdzie śpiewa Ci...

I kiedy myśl, że Bóg nie szczędząc Syna,
Zapłacił za mój grzech najwyższą z cen,
Sprawia, że rośnie we mnie moja wina
I w poruszeniu spędza z powiek sen —

Refren:

To moja dusza w hołdzie śpiewa Ci...

Gdy, Boże mój, Twoje wszechwładne słowo,
Otworzy mi Twój dom pewnego dnia,
Wypowiem głośno z podniesioną głową
Jak wielką jest bezkresna wszechmoc Twa —

Na melodię refrenu:

Raz jeszcze zabrzmi moja pieśń sprzed lat,
Przekroczy ze mną niebios próg
I słowa jej obiegają wokół świat,
Bo wielki jest mój Pan, mój Bóg!

Amazing Grace

John Newton, *Olney Hymns*, 1779

<https://youtu.be/GYMLMj-SibU?si=MgEZb3fVDz74yTkQ>

Amazing grace! (how sweet the sound)
That sav'd a wretch like me!
I once was lost, but now am found,
Was blind, but now I see.

'Twas grace that taught my heart to fear,
And grace my fears reliev'd;
How precious did that grace appear
The hour I first believ'd!

Thro' many dangers, toils, and snares,
I have already come;
'Tis grace hath brought me safe thus far,
And grace will lead me home.

The Lord has promis'd good to me,
His word my hope secures;
He will my shield and portion be
As long as life endures.

Yes, when this flesh and heart shall fail,
And mortal life shall cease;
I shall possess, within the veil,
A life of joy and peace.

The earth shall soon dissolve like snow,
The sun forbear to shine;
But God, who call'd me here below,
Will be forever mine.

Zdumiewająca łaska

Przekład i prawa autorskie:

Tadeusz Witkowski

Zbawiennej łaski słodki smak,
Zawładnął mną i ja,
Do wczoraj ślepiec, nędzny wrak,
Dziś widzę światło dnia.

To łaska nauczyła mnie
Jak lęk przed jutrem kryć
I dzięki niej dziś wierzę, że
Bez lęku mogę żyć.

Błądziłem bez niej wiele dni
I wiele znojnych lat,
A teraz tor wyznacza mi
I drogę poprzez świat.

Bóg wskrzesił we mnie słowem swym
Dobro wolne od zła.
Jest moją tarczą, więc wytrwam z nim,
Dopóty życie trwa.

Gdy ciało straci dawną moc,
Rozpadnie się jak pył,
Nastanie radość, pierzchnie noc;
W pokoju będę żył.

Choć glob rozpułynie się jak śnieg,
Choć wyschnie życia źródło,
Mój Bóg zatrzyma czasu bieg
I zawsze będzie mój.

Nota tłumacza

Nie mam możliwości dotarcia do pierwodruku pieśni „Amazing Grace” z roku 1779. Jej tekst przechodził zapewne różne modyfikacje, ale właśnie w wersji, którą wziąłem na warsztat, jest śpiewany do dziś. Newton jest z całą pewnością autorem sześciu załączonych strof. Czasami (jak w załączonym linku) wykonawcy opuszczają niektóre fragmenty i dorzucają strofę, którą po latach dopisał jakiś mniej znany naśladowca:

When we've been here ten thousand years
Bright, shining as the sun.
We've no less days to sing God's praise,
Than when we first begun.

Brzmi to niezwykle „triumfalistycznie” i wyszukanie, ale odbiega od prostoty oryginału. W przybliżeniu, używając rymów, można by sens tych wersów oddać w słowach —

Żyjemy tu tysiące lat.
Nasz czas jak słońce łśni,
Więc chwałę Boga niech śpiewa świat
Do końca naszych dni.

Myślę, że śpiewając pieśń można ów dopisek pominąć bez narażenia się na zarzut uszczuplania wszechmocy Boga.